НАУКОВІ РЕЦЕНЗІЇ

Р Е Ц Е Н З І Я
на рукопис монографії
«Кримінально-правова охорона прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації в Україні»,
підготовлений кандидатом юридичних наук, доцентом
Харченком Вадимом Борисовичем

Найскладнішою та найактуальнішою проблемою ринкової трансформації сучасної економіки України є ефективне використання та подальший розвиток інтелектуального потенціалу як окремої людини, так і суспільства в цілому. Поглиблення міжнародного поділу праці, міждержавної спеціалізації та кооперації виробництва, визначення місця та конкурентних сил між країнами передовсім мірою визначається наявністю в їх розпорядженні інтелектуального потенціалу, можливостями та вмінням його створювати, примножувати, раціонально використовувати та охороняти результати творчої діяльності, що представлені в об'єктах права інтелектуальної власності.

Актуальність роботи Харченка В. Б. у тому, що сьогодні керівництвом країни визначено курс на розвиток національної економіки за інноваційною моделлю та всебічний розвиток і активізацію саме інтелектуальної творчої діяльності, а також захист її результатів – об'єктів права інтелектуальної власності. Слід повністю погодитися з тезою автора про те, що передумовою дослідження є незадовільним стан виконання вимог законів у сфері права на об'єкти інтелектуальної власності та високий рівень порушень прав їх власників. Світове співтовариство неодноразово наголошувало на потребі посилення в Україні охорони прав інтелектуальної власності та впровадження більш ефективних заходів з протидією порушенням таких прав. Необхідність активізації такої протидії набула особливої актуальності у зв'язку із ратифікацією нашою державою низки міжнародних конвенцій, угод та договорів щодо забезпечення охорони результатів творчої діяльності та засобів індивідуалізації, вступом України до СОТ.

За часів незалежності України відбулися значні зміни в галузі законодавчого врегулювання авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами

інтелектуальної, творчої діяльності. Такі зміни викликали необхідність наукового тлумачення окремих положень кримінального закону, правил кваліфікації злочинної поведінки, відмежування злочинних посягань на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації від суміжних злочинів та від діянь, що не є злочинними. Зазначене також спричинило необхідність виокремлення з кола результатів, що створюються внаслідок реалізації громадянами свого конституційного права на працю, таких творчих здобутків, які є об'єктами інтелектуальної власності, а також диференціацію та систематизацію посягань на такі результати.

Саме ці чинники зумовили зміст, структуру та побудову монографії В. Б. Харченка, а також визначили коло розглянутих питань, дозволили сформулювати авторові умотивовані висновки. Достовірність та обґрунтованість результатів дослідження забезпечені завдяки використанню автором сучасних наукових методів, вивченню широкого кола літературних джерел, узагальнення судової практики, законодавчої практики інших держав.

У науковому дослідженні, що рецензується, автором аргументована необхідність нового підходу до розгляду проблем кримінально-правової охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності. Спираючись на сучасні досягнення вітчизняної науки трудового та цивільного права, в роботі Харченка В. Б. в цілому вирішені найсуттєвіші питання побудови системи юридичної відповідальності за порушення прав на результати творчої діяльності. На вихідному рівні автор виходить із того, що система такої охорони повинна містити не тільки питання вдосконалення окремих положень закону про кримінальну відповідальність, а й порушувати питання про необхідність побудови самого порядку охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності, необхідності приведення законодавства Україні до відповідності з міжнародними угодами і конвенціями, усунення протиріч між положеннями ЦК України та КЗпП України щодо об'єктів, створених у зв'язку з виконанням умов трудового договору, або створених на замовлення, удосконалення цивільного, господарського, трудового та адміністративного законодавства України такого правового забезпечення.

Під час опрацювання проблем кримінально-правової охорони прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації в Україні автором було з'ясовано сутність окремих об'єктів права

інтелектуальної власності, особливості механізму їх правового регулювання, підстави та принципи криміналізації відповідних суспільно небезпечних посягань. На основі системного дослідження складів злочинів, які передбачають відповідальність за посягання у сфері інтелектуальної власності, з урахуванням історичного розвитку законодавства та практики його застосування виявлено недоліки кримінально-правової охорони зазначених суспільних відносин. Це дозволило автору сформулювати й обґрунтувати пропозиції щодо усунення зазначених недоліків шляхом здійснення комплексних заходів законодавчого та організаційного характеру.

Монографія Харченка В. Б., як будь-яке наукове дослідження, містить низку дискусійних положень. Так, достатньо спірним і неопрацьованим наукою трудового та цивільного права є пропозиція автора щодо виключення з переліку об'єктів права інтелектуальної власності раціоналізаторської пропозиції та врегулювання відносин щодо створення, подання і визнання такої пропозиції, а також її впровадження, виключно нормами законодавства України про працю. Проте такі дискусійні положення лише підкреслюють високий теоретичний рівень цього монографічного дослідження та його практичне спрямування. Робота - сучасне та своєчасне дослідження, її положення можуть використовуватися фахівцями як в галузі кримінального і цивільного права, так й трудового права. Монографія також може бути корисною практичним працівникам при здійсненні правозастосовної діяльності та у викладацькій роботі. Вона буде принадною й для широкого кола читачів, яких зацікавлюють питаннями охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Наведене засвідчує, що наукова праця кандидата юридичних наук, доцента Харченка Вадима Борисовича «Кримінально-правова охорона прав на результати творчої діяльності та засоби індивідуалізації в Україні» відповідає необхідним вимогам щодо видання монографій здобувачами наукового ступеня доктора наук і заслуговує на її опублікування.

Доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України та
АР Крим, член-кореспондент
Інженерної академії України

В. С. Венедіктов